

ΕΓΕΝΝΗΘΗΝ ΕΝ ΔΡΑΧΜΑΝΙΩ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΛΑΤΕΙΑΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1889...

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΩΝ/ΝΟΥ ΔΗΜ. ΚΑΤΣΑΡΜΑ ΜΕΡΟΣ Δ'

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας Email: pgdimakis@gmail.com

Σύνοψις και σχόλια Γ' μέρους

Εφοδιασμένος μ' ένα μικρό, αλλά σεβαστό για την εποχή, χρηματικό ποσό, ο Κ. Δ. Κατσαρμάς, αλλά και πιο πολύ, την καλή γνώση Αγγλικών, πού ήταν και το απόλυτο εργαλείο προσαρμογής και επιτυχίας. Επιβιβάζεται στο Ατμόπλοιο Regina d'Italia, στην Νάπολι, σε καλύτερες συνθήκες, αφού δεν επαναλαμβάνει ότι "... ως κάτοχοι εισιτηρίων γ' θέσεως, εσπιβάχθημεν ως κτήνη στα αμπάρια του πλοίου... ". Όταν περνώντας τις Ηράκλειες Στήλες (Γιβραλτάρ) και εισήλθε το πλοίο στον Ατλαντικό Ωκεανό, με μία περιγραφή, πού μοιάζει Ομηρική στην διατύπωσή της, αντάξια ενός καλού αφηγητή, μάς επισύρει την προσοχή, ελπίζω και την δική σας. Γράφει και θαυμάζει το μέγα της θαλάσσης κράτος, ως άλλος Οδυσσεύς, "...το απέραντο βάθος του μέλανος ωκεανού, στον μακρινό ορίζοντα. ..." πού πιο κάτω συγκρίνει με τας "...απεράντους πεδιάδας της Αμερικής, τούς λόφους εκ χώματος, ομοιάζοντες προς τα πελώρια, εν ώρα τρικυμίας, κύματα του Ωκεανού. ..." Εδώ αποκαλύπτεται ένας πρωτογενώς, προικισμένος παρατηρητής, με αφ' εαυτού ικανότητα σύνθεσης και γραφής, εντελώς ασυνήθιστο asset, για μετανάστη, αφού οι περισσότεροι ήσαν αγράμματοι ή ολιγογράμματοι και το μόνο τους ίχνος βρίσκονταν, στους μακρούς καταλόγους, αφίξεων μεταναστών, στο περίφημο Ellis Island, κοινής χρήσεως. Αυτό και τον διαφοροποιεί, από το πλήθος αυτό, ενώ είναι σημαντικά και όσα αναφέρει, για τις σχέσεις με τους

Φωτό 1 GARRETSON. Το 1910 το Garretson αριθμούσε 668 κάτοικους και σήμερα δεν υπερβαίνουν τους παράγει κυρίως σόγια, οι αποθήκες και τα σιλό, διακρίνονται δίπλα στις γραμμές του τριανού.

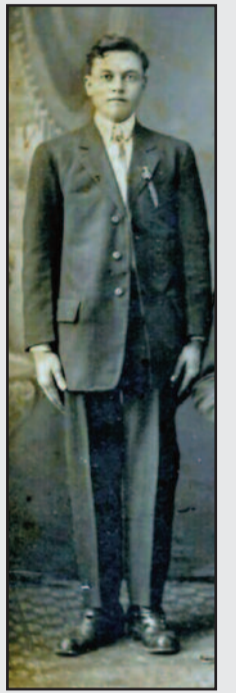
πλήν, των της αγοράς τοιούτων, ως εκ μανταλιδίων (τούβλων). Έχει ταχυδρομείον και τράπεζαν, αρτοποιείον, κρεπωλείον κ.λ.π. άλλα μικρά καταστήματα.

Καθ' εκάστην πρωία ηγοράζαμεν γάλα εκ της παρακειμένης τού βαγονίου αγροεπαύλεως και εκ των ωραιών αγέλαδων αυτής, ως η τε οικοδέσποινα και οικοδεσπότης, ήμεγον παρουσία μας και το οποίο, με τείον παρασκευάζοντες, ετρώγαμεν καθ' εκάστην πρωίαν.

Διά το μεσημβρινόν φαγητόν ηγοράζαμεν αυγά ή ό,τι άλλον ετοιμάζοντες, από της εταιρείας ελαμβάνομεν και εντός καταλλήλου δοχείου εκ τεκεκέ, όπερ ονομάζεται ενταύθα τέστα. Οσάκις δεν είχομεν, εις τον σταθμόν εργασίαν, επιβαίνομεν μίας τρεζίνης, οι εργάται μετά ττού επιστάτου μας Same ονομαζόμενου, Σουηδού τήν καταγωγήν και αδυνάτου φύσεως, μεθ' ού μετά τήν γνωριμίαν μας, ησεϊζόμεθα, ελαμβάνομεν τα απαραίτητα εργαλεία (φτυάρια, κασμάδες, λοστούς, καρφιά) και πολλάκις μεταβαίνομεν εις απόστασιν 20 και πλέον χιλιομέτρων από τού σταθμού προς επιδιόρθωσιν τής γραμμής και συντήρησιν αυτής.

Τας Κυριακάς ανεπαυόμεθα και επλέναμε τα ρούχα μας μόνοι μας εις τόν παρακείμενον ποταμόν, βράζοντες το ύδωρ εντός κενών δοχείων εκ πετρελαίου, εξ ών εν αφθονία ήσαν πεταμένα εις τόν σταθμόν. Προϊόντος τού θέρους, ετρώγαμεν κατά τήν εποχήν του, εν αφθονία τα μήλα, αυγά, όλως δωρεάν, άτινα ευρίσκαμεν, εις φωλεάς ορνίθων πλησίον σιδηροδρομικής γραμμής και μακράν τού σταθμού παρά τού αγροκτήματος κατά τόν μήνα Αύγουστον. Εις πατέρα μου απέστειλα, δι' επιταγής δραχμάς 515, ήτοι δολλάρια 100, ούτω δε, όχι μόνον τα ναύλα άτινα μοι είχε δώσει επέστρεψα αυτώ, αλλά και πλέον δολλάρια 30. Έγραφον δε τακτικά, σχεδόν καθ' εβδομάδα. Κατά Σεπτέμβριον, ενώ εργαζόμεθα εις τήν μετακίνησιν σιδηροτροχιών (ρελλών) εις τον σταθμόν, μού συνέβη ένα ατύχημα, εις τόν αριστοτερόν δείκτην τής χειρός μου, αποκοπέτος τού δακτύλου μου, κατά τού ήμισυ τού όνυχος. Μετέβημεν πάραυτα, εις τον ιατρόν τής Εταιρείας, όστις ήθελε, ίνα μοί το αποκόψη εντελώς, και, όπερ δεν εδέχθη. Θεραπευθέντος ήτα τούτου, διά μικράς αποκοπής τού οστού, και, καθήσας άνευ εργασίας, αρκετάς ημέρας, δι' άς επληρώθη, όντας εργαζόμενος, αλλά όμως εγώ μή γνωρίζων, τούς εργατικούς νόμους και ελάμβανον, αποζημίωσιν διά τούτο παρά τής Εταιρείας. Κατ' Οκτώβριον κατήλθομεν εις Sioux City, αναχωρήσαμεν διά Garetsion και ενοικιάσαμεν οικία εις το Leech (Λητς) Street (Στρητ), ευρόντες εργασίαν εις τα σφαγεία, όπου εγώ προσελήφθην ως βοηθός, ενός εργάτου Μακεδόνας εκ Βελβενδού, εις τα ψυγεία τών προβάτων και βοδινών κρεάτων, άτινα ήρχοντο κρεμάμενα, ολόκληρα επί ειδικών σιδηρών καρουλιών, ηνωμένων δι' ηλεκτρισμού, άτινα παρελαμβάνομεν μετά τήν ζύγισιν των, φεομένων εις αυτών ειδικών σημάτων, τοποθετούντες ταύτα κεχωρισμένως. Εντός ολίγου έμαθον τήν εργασίαν, αφού εν τώ μεταξύ και ότε ήμην αρχάριος έπαθον μίαν τομήν, εις τήν αριστεράν

παλάμην, εξ ημίσεως βοός πεσόντος, όπερ μετέβησαν να κρατήσω, διά τών χειρών μου, μή γνωρίζων, να σταματήσω τήν κίνησιν, τού ηλεκτρικού, άτινα κατόπιν έμαθον τελείως, μαθών λεπτομερώς τα πάντα και πληρωνόμενος, 1,70 δολλάρια το δεκάωρον, αμειβόμενος ιδιαιτέρως, διά πάσαν εντός τών δέκα ωρών εργασίαν. Εν τώρτα μεταξύ επήγαινα και εμανθανον, να γδέρω τα μπούτια τών προβάτων, οσάκις είχαν ώραν, με τον σκοπόν, να γίνω χασάπης, ίνα λαμβάνω 2,70 έως 3 δολλάρια ημερησίως, καίτοι κουραζόμενος, διότι το πρόγραμμα μου, ήτο να κάμω χρήματα. Η ζωή εις τήν πόλιν, ήτο πίο καλή και από απόψεως διαμονής, απόψεως διασκεδάσεως, διότι καθ' εκάστον Σάββατον εσπέρας μετεβαίνομεν εις τα ωραία θέατρα Colonial ή Orpheum αγοράσαντες, από μίαν καινουργή ενδυμασίαν, διότι έως τότε ηγοράζαμεν μεταχειρισμένα, εις τα παλαιοπωλεία, βγάζοντας και φωτογραφίαν, ήν αποστείλαμεν εις τήν πατρίδα μας (φωτο 2). Εις πατέρα μου, απέστειλα άλλα 100 δολλάρια Αμερικής, ήτοι δραχμάς 515, τήν δε Άνοιξιν τού έτους 1912, απέστειλα δραχμάς 800, ήτοι δολλάρια 160, ίνα μού αποστείλει, τον μικρόν μου αδελφόν Γεώργιον δεκατετραετή περίπου όντα, με εισιτήριο δευτέρας θέσεως και τούτο, διότι εγώ είχον υποφέρει εις τήν τρίτην θέσιν κατά το ταξίδιον. Τώ όντι δε, μού τον απέστειλε και όταν ήλθε τόν έβαλα, λόγω τής ηλικίας του, εις εν στιλβωτήριο, με μισθόν 15 δολλαριών, κατά μήνα. Η άφιξις του, εγένετο τόν Μάιον τού 1912. Τέλος μετ' αλλαγην εργασίας, εις τι διάστημα, μεταβάς, εις τόν σιδηροδρομικόν σταθμόν, και εργαζόμενος, εις τόν καθαρισμόν τών βαγονίων εξωτερικώς και ύδατος και πάγου, εντός τών αφικνουμένων αμαξοστοιχιών, επί τών επιβατικών βαγονιών, εχόντων, ειδικά δοχεία προς τούτο. Επανήλθον εις τα σφαγεία, ως χασάπης, προς 2,70 δολλάρια ημερησίως. Η εργασία αύτη, ήτο κάπως κοπιώδης και ακάθαρτος, πλην ουδέν με ετρόμαζε πρό τού συμφέροντος. Τας θερινάς Κυριακάς, μετά το μεσημβρινόν φαγητόν διηρχόμεθα εις τόν εσοχικόν πάρκον River-side, δηλαδή Ακροποταμιά, μεταβαίνοντες με το τράμ. Η πόλις τού Sioux-city, είχε πληθυσμόν 45.000 κατοίκων περίπου, έκείτο δε

Φωτο 2

Εργάτες σιδηροδρομικής γραμμής

Αμερικανούς, τις εργασιακές συνθήκες, τα γλίσκρα και ταπεινά ημερομίσθια, για δεκάωρη εργασία, τήν εσωστρέφεια και συσπείρωση τών συμπατριωτών μας, πού έψαχναν κάθε ευκαιρία, να εξοικονομήσουν λίγα δολλάρια, συλλέγοντας αυγά, από φωλιές στις γραμμές, αγοράζοντας μεταχειρισμένα παλαιά ενδύματα....Χαίρεται και χαιρετίζει, με χαρακτηριστική τρυφερότητα τα πατριωτικά "... μάς περίμεναν τά πατριωτικά στον σταθμό και μάς παρέθεσαν δείπνον μετά βαρελίσου ζύθου....", τον όποιον πρώτη φορά δοκίμασε. Μία διαφαινόμενη ηλικιακή ωρίμανση, η αλλαγή τών συνθηκών, τον κάμουν να λησμονεί τις σπουδές, ως προτεραιότητα, προσαρμοσμένος πλέον στο κυνήγι τού Θησαυρού. Έτσι επικεντρώνει την προσοχή του, στην συγκέντρωση χρημάτων, τήν εξόφληση τού δανείου, τού πατέρα του. Μήν λησμονώντας βέβαια, το αγαπημένο του Σημειωματάριο, όπου καταχωρεί καθημερινά συμβάντα και δραστηριότητες, ομιλίες με Αμερικανούς, σχολιάζει την ποικιλία τών φυσιογνωμιών τών κατοίκων, χωρίς προκατάληψη και το σπουδαιότερο την εφαρμοσμένη εργατική και ασφαλιστική πολιτική και τις αμοιβές, από πρώτο χέρι. Στοιχεία πολύτιμα και σημαντικά, όχι από δημόσια έγγραφα και αρχεία, αλλά από τήν προσωπική του εμπειρία. Απολαύστε το κείμενο, παρά τις εγγενείς δυσχερείες και αγκυλώσεις τής γραφής του.

Μόλις αφίχθημεν εις Garetsion, (φωτο 1) οδηγήθημεν όπως διαμείνωμεν, εις εν ελεεινόν οίκημα, εκ παλαιού βαγονίου, τελείως ακατάλληλον, και ίδια ως προς τον χώρο, χιών δε και ψύχος δριμύ μάς υπεδέχθη.

Μετά τας συνεννοήσεις, αίτινες διεξήχθησαν, μας εχορηγήθησαν δύο βαγόνια προς κατοικίαν, τοποθετημένα επί μίας γραμμής, δυτικώς τού σταθμού και πλησίον ενός παρατημένου σταθμού. Εις τα βαγόνια ταύτα διεμοιράσθημεν, εις δύο ομάδας, ετοποθετήσαμεν, ανά μίαν σόμπα εις έκαστον, ών η υπηρεσία μας εχορήγησεν, καίουσες κάρβουνα τού σιδηροδρόμου, δωρεάν καταναλωθείσας. Επιπλέον, ξύλινα κρεβάτια εις τα άκρα.

Εξήλθαμεν και περιεργάσθημεν το χωρίον. Είναι μικρόν ως το ιδικόν μου, έχει ρυμοτομίαν με φαρδείς δρόμους, πλην όμως ακατασκευάστους, κείμενον εις λοφίσκον, πλην όμως υπάρχουσών πεζοδρομιών εκ τσιμέντου, αι δε οικία άπασαι ξυλείας

Η πόλις Sioux-city

παρά τās όχθας, τού πλωτού ποταμού Μισισιπή, παραποτάμου τού Μισισιπή, εφ' ού δύο γεφύρια, εκειντο, ή μία διά τόν σιδ/μον και η τέτρα, διά τα άλλα, εξ' ών η δευτέρα άνοιγε, κατά τήν διέλευσιν τών πλοίων. Εις πατέρα μου απέστειλα ετέρας δραχμάς 600 ήτοι δολλάρια 120. Ήτοι αφ' ής αφιχθην εις Αμερικήν, απέστειλον εις πατέρα μου, δραχμάς 1980, ήτοι εις πλέον τών όσων, μοί έδωσεν διά ναύλα, ισοδυναμούντα προς 74 χρυσά εικοσφραγκα (Ναπολεόνια).

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

Φωτο 3. Η Γέφυρα στον ποταμό Μισισιπή